Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

[redacted]

Directie Wetgeving en Juridische Zaken

[redacted]

Ontworpen door

[redacted]

Aan SLMZ Deadline: 01-09-2025

nota

(ter beslissing) Nota nav verslag inzake het voorstel van Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015

Datum Document
18 augustus 2025

Kenmerk
4171480-1064883-WJZ

Bijlage(n)
- Kamerbrief;
- Nota nav verslag (nnavv);
- Bijlage bij nnavv;
- Nota van wijziging.

1. Aanleiding

Op 20 mei 2025 heeft de vaste commissie voor VWS van de Tweede Kamer verslag uitgebracht over het voorstel van Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015. Op 25 juni 2025 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel controversieel verklaard. Dit impliceert dat het wetsvoorstel niet wordt behandeld totdat de Kamer in de huidige of de nieuwe samenstelling anders beslist of totdat een nieuw kabinet aantreedt. Het verkiezingsreces begint op 3 oktober. Dat het wetsvoorstel controversieel verklaard is, staat evenwel niet in de weg aan het indienen van de nota naar aanleiding van het verslag (hierna: nnavv). Hierbij ontvangt u de nnavv. Verder wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om met het oog op de implementatie een aanpassing van het wetsvoorstel voor te stellen. Deze nota van wijziging (hierna: nvw) is eveneens bijgevoegd.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de nnavv (met bijlage) en de nvw aan de Tweede Kamer te zenden. Op 28 augustus is een overleg over het wetsvoorstel gepland waarin wij u graag een toelichting geven op de nnavv en de nvw. Indien u vervolgens akkoord bent, wordt u verzocht de bijgaande Kamerbrief, de nnavv en de toelichting op de nvw te ondertekenen.

Reden deadline

Bij verzending van de nnavv en de nvw direct na het zomerreces van de Tweede Kamer is niet uitgesloten dat het wetsvoorstel alsnog voor het verkiezingsreces door de Tweede Kamer wordt aanvaard en is de beoogde inwerkingtreding per 1 januari 2027 mogelijk nog haalbaar. Uitstel van de invoering met een jaar levert een besparingsverlies op van € 225 miljoen, waarvoor in dat geval alternatieve dekking moet worden gevonden.

3. Kernpunten

Om de maatschappelijke ondersteuning beschikbaar, betaalbaar en van goede kwaliteit te houden, is het essentieel dat mensen daar alleen een beroep op doen voor zover dat echt nodig is en dat mensen die er gebruik van maken ook naar (financiële) draagkracht zelf bijdragen. Met het wetsvoorstel wordt het abonnementstarief voor maatwerkvoorzieningen vervangen door een door het CAK ten behoeve van gemeenten te innen inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage (hierna: ivb). Met het wetsvoorstel wordt de aanzuigende werking van het abonnementstarief grotendeels ongedaan gemaakt.

In het verslag van 20 mei 2025 hebben de fracties van BBB, CDA, ChristenUnie, D66, GroenLinks-PvdA, NSC, PVV, SGP, SP en VVD in totaal ongeveer 200 vragen gesteld over het wetsvoorstel. Belangrijkste thema's in het verslag van 20 mei 2025 zijn:

- de hoogte van de ivb en de gevolgen voor verschillende inkomensgroepen en huishoudens;
- de reikwijdte van de ivb, die - hoewel daar de aanzuigende werking van het abonnementstarief het grootst is - niet beperkt is tot huishoudelijke hulp;
- het risico van zorgmijding doordat de ivb hoger is dan het abonnementstarief;
- de verhouding van de hoogte van de ivb tot de omvang van de ondersteuning;
- de gevolgen van de introductie van de ivb voor de arbeidsmarkt;
- de druk op mantelzorgers wanneer men afziet van maatwerkvoorzieningen;
- het ontbreken van een overgangsregeling voor cliënten met een bestaande woningaanpassing;
- de relatie met het VN-verdrag Handicap en de toegankelijkheid voor chronisch zieken en mensen met een beperking.

De vragen zijn in de nnavv beantwoord in overeenstemming met de hoofdlijnen die zijn neergelegd in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel.

Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt om een nvw in te dienen waarmee een expliciete grondslag in het wetsvoorstel wordt opgenomen voor het verwerken en uitwisselen van persoonsgegevens gedurende ten hoogste drie maanden vóór inwerkingtreding van de wet. Deze persoonsgegevens zijn nodig ter voorbereiding op de invoering van de ivb, zodat cliënten zo snel mogelijk kunnen worden geïnformeerd over de hoogte van hun eigen bijdrage.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Waarschijnlijk bestaat er wel politiek draagvlak voor de doelstellingen van het wetsvoorstel, maar wordt er verschillend gedacht over de wenselijkheid van de ivb en wat de beste vormgeving van de ivb is. Op 25 juni 2025 is het wetsvoorstel door de TK controversieel verklaard.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Gemeenten zijn voor een snelle invoering van de ivb. Cliëntorganisaties maken zich onder andere zorgen over de effecten van (de hoogte van) de ivb op de stapeling van zorgkosten en over het risico van zorgmijding. Organisaties van aanbieders en professionals hebben over het algemeen begrip voor de doelen van het wetsvoorstel, maar vragen onder andere aandacht voor het negatieve effect op de werkgelegenheid voor huishoudelijke hulpen

c. Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld
Volgens de prognose uit 2023 zou de vraag naar zorghulpen (de beroepsgroep waar ook huishoudelijke hulpen onder vallen) binnen de thuiszorg in het ingangsjaar met circa 3% afnemen. Binnen enkele jaren daarna zou de vraag al weer boven het niveau van voor de invoering van de ivb. De verwachting is daarom vooralsnog dat het wetsvoorstel niet op grote schaal tot ontslagen gaat leiden omdat de eventuele gevolgen grotendeels opgevangen kunnen worden via natuurlijk verloop onder huishoudelijke hulpen.

d. Gevolgen administratieve lasten
Voor burgers wordt een regeldruk verwacht van circa € 2,8 miljoen eenmalig en € 1,2 miljoen structureel. Voor aanbieders bedraagt de regeldruk eenmalig circa € 25.000.

e. Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties
Op macroniveau zijn de financiële effecten van de ivb eerder geraamd op een structurele afname van € 390 miljoen van de netto kosten voor gemeenten. In verband daarmee is een uitname uit het Gemeentefonds ingeboekt van structureel € 225 miljoen vanaf 2027. Bij elk jaar vertraging treedt een besparingsverlies van € 225 miljoen op. Daarnaast zijn er voornamelijk bij het CAK ook nog implementatie en beheerskosten mee gemoeid; het CAK heeft een toename van de structurele uitvoeringskosten geraamd op € 7,6 miljoen per jaar.

f. Juridische aspecten haalbaarheid
Bij de nnavv is een bijlage gevoegd waarin op verzoek van meerdere fracties de verhouding van het wetsvoorstel tot het VN-verdrag Handicap wordt beschreven. Betoogd wordt dat het wetsvoorstel de toets aan het verdrag kan doorstaan. Voor het overige bevat de nnavv geen juridische bijzonderheden.
Om geen misverstanden te kunnen laten ontstaan over de rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegevens ter voorbereiding op de invoering, wordt met de nvw de grondslag voor die gegevensverwerking uitdrukkelijk verankerd in het wetsvoorstel.

g. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
De nnavv is afgestemd met de directies DMO, Z, MEVA en FEZ. Enkele antwoorden zijn interdepartementaal afgestemd met BZK, FIN en SZW. Daarnaast zijn er antwoorden afgestemd met het CAK.

h. Toezeggingen
In de nnavv worden geen toezeggingen gedaan.

i. Fraudetoets
Het risico op fraude bij de ivb wordt aanmerkelijk beperkt doordat de toets op inkomen en vermogen door het CAK plaatsvindt op basis van gegevens van de Belastingdienst en doordat de mogelijkheid bestaat om de eigen bijdrage te herzien.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.